

15. Kerékpár kirándulás Nagybörzsönybe

- **Útvonal:** Verőce Csattogó völgy – Kismaros – Börzsönyliget – Szokolya – Kóspallag – Nagyírtáspuszta-Szent Orbán Fogadó – Nagybörzsöny – Ipolytölgyes – Letkés – Ipolydamásd – Szob – Zebegény – Nagymaros – Kismaros – Verőce Csattogó völgy
- **Táv:** 70 km
- **Útviszonyok:** kis forgalmú aszfaltút, köves erdei út (2 km), kerékpárút
- **Szintkülönbség:** 650 m
- **Látnivalók:**
 - A **Szent István-templom román stílusban**, vakolatlan kváderkövekből épült, valószínűleg a **13. század** első felében. Az építményt kőfal veszi körül.
 - A **Szent Miklós-templom barokk stílusban** épült **1782-1788** között.
 - A **Fájdalmas Szűznek szentelt Bányásztemplom gótikus stílusban** épült a **14. század** első felében. A Bányásztemplom udvarában áll a római katolikus plébániaház támpilléres, tornácos épülete, ami 1754-ben épült barokk stílusban.
 - **Evangélikus temploma klasszicista stílusban** épült **1847** és **1852** között
 - A **Tájház** egy 17. századi épületben (a egykori bányagazda házában) kapott helyet és többek között a helyi bányászat, bortermelés és kézművesség történetét is bemutatja.
 - Az **1851**-ben épült Antal-féle **vízimalom** ipari műemlék
 - **Erdei vasút**
 - **2008. május 1.** óta látogatható Nagybörzsönyben a **szépművészeti fafaragások állandó kiállítása**.

Nagybörzsöny a Börzsöny nyugati peremén, a Börzsöny-patak partján található. Közigazgatási területe nyugaton az Ipolyig terjed, keleten pedig mélyen benyúlik a Börzsöny erdei közé.

A falu neve az Árpád-korban *Bersen*, *Belsun* volt. 1700 után német telepesek érkezésekor – több helyen – *Deutsch-Pilsen* néven szerepel. Mai nevét a 20. század eleji közigazgatási átrendezéséskor kapta, 1908 óta használja, korábban *Börzsönynek* nevezték.

A község 14. századtól bányatelepülés volt, gazdag arany-, ezüst-, vasérc-, ólom- és kénkészlettel rendelkezett.

A falu a török hódoltság idején sem néptelenedett el, végig lakott volt. A bányászat azonban megszűnt, csak a 17. század végén indult újra, és a 18. századig megmaradt, akkor a készletek kimerülése miatt átmenetileg ismét megszűnt. 1846-ban, majd 1913-ban és 1933-ban ismét kísérletet tettek a nemesfém ércek termelésére. 1949-ben újrainították a *Rózsa*, a *Ludmilla* és a *Fagyosasszony* nevű tárókat, és egy mélyebben létesített táróval aláválták az ércesedést.